

УДК 334.02

JEL classification: O110

Шашина М.В.

к.е.н., доцент ФММ КПІ ім. Ігоря Сікорського

ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ ПОЛЬЩІ ЯК ІМПЕРАТИВ ДЛЯ УКРАЇНИ

В статті виділенні ознаки та класифікація структурних зрушень, що призводять до зміни макроекономічних параметрів економіки. Обґрунтовано вибір країни та проведено аналіз деформації економіки Польщі з метою виділення основних напрямів упущень та перспектив щодо впровадження структурної політики в національній економіці. Визначено, що економічна політика, яка була обрана урядом Польщі мала інтенсивний шлях розвитку, що супроводжувався відповідними інтенсивними структурними зрушеннями по всій сукупності економічних компонентів. Екстенсивних шлях, які демонструє Україна потребує коректування параметрів які могли б призвести до зміни темпів економічного зростання. Результат проведеного дослідження надав можливість виділення структурних компонентів за секторальним підходом. Відмічено, що зрушення мікрорівня не можуть носити характер структурних і системних зрушень, тому надані рекомендації мають виконуватись у комплексі з впровадження та реформуванням інших економічних політик України.

Ключові слова: класифікація; зрушення; структура; економіка; економічна система.

Постановка проблеми. Теоретичною і практичною основою дослідження структурних зрушень в економіці виступає їх тісний взаємозв'язок із процесом економічного зростання, як зазначають автори монографії «Структурно-функціональний аналіз та моделювання розвитку економіки»[12, с. 56].

Звичайно, переслідуючи мотиви підвищення темпів економічного зростання та нарощення власного економічного потенціалу для національної економіки виникла об'єктивна необхідність актуалізувати структурну політику після отримання країною незалежності. Вихідними передумовами, за словами В.К. Галіцина, виступали відставання економічної системи наявної форми власності і адміністративних форм управління від економік розвинених країн, неконкурентоздатність її у порівнянні з ринковою, неспроможність забезпечити раціональний розподіл ресурсів та їх ефективне використання, неспроможність своєчасно реагувати на швидкоплинні соціально-господарські та інноваційні процеси, обмеження підприємницької ініціативи [12, с. 56].

Про результативність впровадження структурних зрушень може свідчити показник ВВП на працівника, тобто продукт розділений на загальну зайнятість в економіці, та конвертований у міжнародні долари за константою курсу 1990 р. з використанням ставок паритету купівельної спроможності.

Для дослідження інтенсивності та результативності структурних зрушень було обрано Польщу, оскільки на початку впровадження структурної політики наші країни демонстрували практично ідентичні обсяги ВВП на працюючого. Зокрема в 1991 році даний показник в Україні становив 21284,14 дол. США, в той же час в Польщі 21729,33 дол. США (див. рис.1), що дозволяє стверджувати про подібність стартових позицій структурних зрушень.

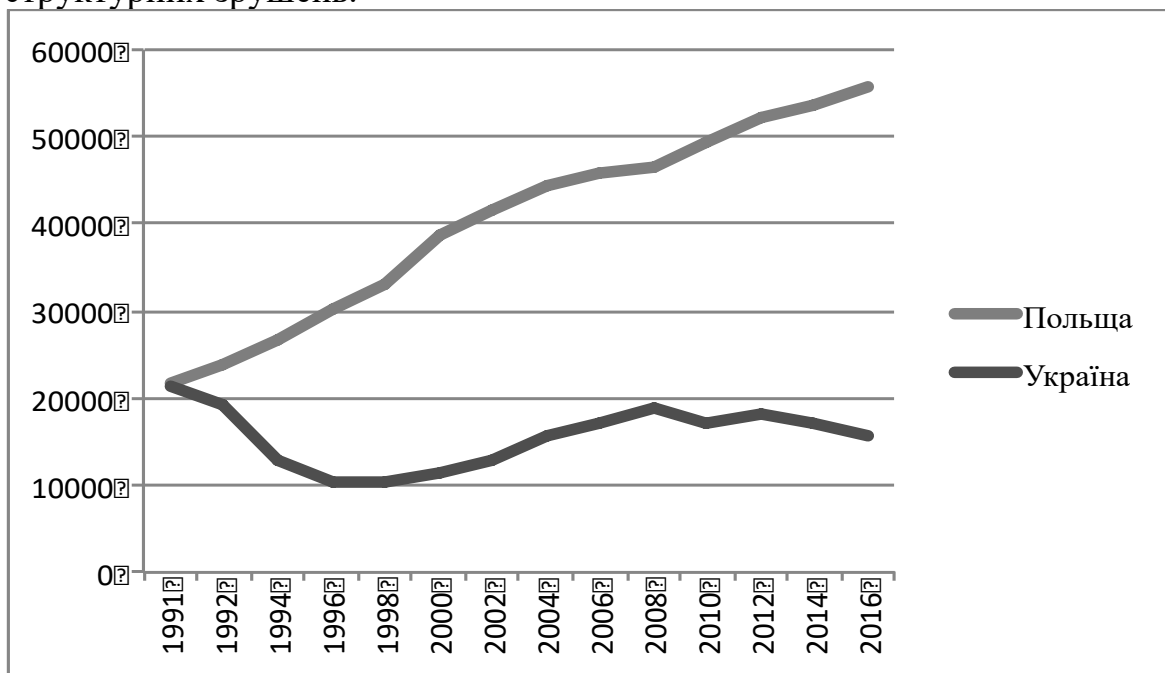

Рисунок 1 – Динаміка ВВП на працівника [9]

Наявність позитивної динаміки економічного зростання в Польщі (рис.1) та негативних тенденцій за аналогічним параметром в Україні дає підстави звернути більш ретельну увагу на те, які саме структурні зрушення в означені країні спровокували економічне зростання та стали позитивним результатом реформаторських дій, що не були враховані в національних реаліях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для аналізу нами було обрано методик класифікації структурних зрушень над якою працювали В.К. Галіцин, О.П. Суслів, О.В. Галіцина, Н. К. Самченко. Основою підходу до такої класифікації, як зазначають автори, повинно бути відокремлення сукупності структурних зрушень від інших економічних явищ і процесів, тому до ознак класифікації віднесені не тільки види структури економіки, а й такі, що відображують динаміку економіки, її територіально-адміністративний аспект ступінь охоплення суб'єктів економічної діяльності, самі види економічної діяльності [12, с. 68].

Мета. Провести аналіз структурних зрушень на основі обраної класифікації для країни, що мала вплив на структурну політику України. Визначити напрями формування структурних змін в національній економіці на основі проведеного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Запропонована класифікація передбачає шість основних ознак за якими розрізняються структурні зрушення та проводиться їх типологізація. За наведеними ознаками проведемо аналіз структурних зрушень економіки Польщі (див. табл. 1), що є результатом часового проміжку останніх двадцяти років, які є актуальними і для економіки України.

Таблиця 1 – Аналіз структурних зрушень економіки Польщі

Ознака класифікації зрушення	Проявлення (дія) ознаки зрушення
1	2
<i>історична</i>	<p>У 1997 році була прийнята конституція, остаточно закріпивши змішану республіку. У 1999 році Польща вступила в блок НАТО. 1 травня 2004 року країна вступила в Євросоюз, 21 грудня 2007 року – в Шенгенську зону [10]. Колишня соціалістична країна, а на сьогодні індустріально-аграрна країна.</p>
<i>територіальна</i>	<p>Польща розділена на 16 воєводств, воєводства в свою чергу діляться на повіти, а повіти на гміни.</p> <p>За специфікою господарства та рівнем економічного розвитку Польща ділиться на сім основних районів, які певною мірою збігаються з колишнім історичним поділом польських земель на Західне Помор'я, Гданське (Східне) Помор'я, Велику Польщу, Сілезію, Малу Польщу, Мазовію і Мазурське область.</p> <p>Перше місце з розвитку промисловості висунулася Сілезія, де знаходиться понад 4 / 5 ресурсів польського вугілля. У Верхній Сілезії концентрується велика частина польських вугільно-хімічних підприємств. У Нижній Сілезії знаходяться вугільні шахти, мідні, нікелеві рудники і т. п., металургійні заводи, а також підприємства легкої промисловості. Землеробство в Сілезії поставлено добре, але незважаючи на це дуже густо заселена Верхня Сілезія все ж змушена ввозити продовольство [5].</p> <p>Мала Польща володіє найбільшими природними багатствами з усіх районів країни.</p> <p>У Великій Польщі дуже мало природних багатств (трохи залізної руди, бурого вугілля, солі, гіпсу). Головні галузі її промисловості – харчова і текстильна. Велика Польща – головний сільськогосподарський район. Цей район дає державі більше 60% свиней, найбільша кількість птиці і яєць.</p> <p>Мазовія за – це район з слаборозвиненою промисловістю та сільським господарством, в ньому немає майже ніяких мінеральних багатств.</p> <p>Район Східного Помор'я займає лише 5% поверхні країни. Промислове виробництво включає судноверфі, машинобудівні заводи, підприємства харчової промисловості та ін.</p> <p>Західнопоморський район слабо індустріалізований. Ґрунти не родючі. Тут знаходиться значне число державних сільських господарств, які організовані на землях колишніх маєтків. Для обох поморських районів характерний великий відсоток населення, зайнятого в мореплаванні і рибальстві, це жителі багатьох невеликих портів і рибальських сіл на узбережжі Балтійського моря та озер.</p> <p>Мазурський район: основні галузі господарства – землеробство, тваринництво і рибальство. Всі три північних району мають досить хорошою комунікаційною мережею.</p>

Продовження таблиці

1	2
	<p>ПОРП і уряд особливе значення надають всебічному економічному і культурному розвитку північних і західних земель, повернутих Польщі після другої світової війни. Головну увагу приділено тут розвитку важкої промисловості, насамперед металургії, гірничої справи, енергетики, машинобудування, а також хімічної промисловості.</p>
<p><i>охоплення господарських елементів</i></p>	<p>Макро-зрушеннями на державному рівні була приватизація державних підприємств, яка розпочалася ще в 1991 році і продовжується й до тепер. Варто відмітити, що найбільша хвиля приватизованих та реструктуризованих підприємств припало на період з 1991 по 1995. Загалом за період з 1991 по 2015 було реструктуризовано 6003 підприємства. Приватизація і комерціалізація державних підприємств була одним із елементів «шокової терапії» Лешека Бальцеровича [11]. Завдяки широкомасштабній приватизації держава змогла забезпечити надходження до бюджету в дуже складному з економічної точки зору періоді та позбутися величезного баласту неефективних і неприбуткових підприємств.</p> <p>Мезо-зрушеннями є адміністративна реформа Польщі про 16 воєводств (1 січня 1999) [1]. Розвиток воєводств та регіонів в момент структурних трансформації економіки із вступом до ЄС був не рівномірний, спостерігався високий рівень безробіття.</p> <p>Нано-зрушеннями було підвищення рівня безробіття, так у 2011 році (12%). Зростання цін в країні, яке було зумовлене високою інфляцією сприяв зменшенню заощаджень. Однак, за кілька років Польща пододала кризу, за рахунок того, що зробила акцент на розвиток гмін. Так, на сьогодні кожна гміна має свої тенденції розвитку, населення гміні саме визначає пріоритети розвитку та створює робочі місця.</p>
<p><i>відношення до економічної системи</i></p>	<p>Внутрішні: економічні перетворення Польщі тісно пов'язані з проведенням люстрації, яка відкрила можливості для прозорого запровадження реформ. Висока концентрація освічених людей при владі у Польщі демонструє, що за десятиліття «уряд комерсантів» поступився місцем «уряду інтелектуалів». Так, якщо 1998 року кількість поляків з вищою освітою сягала 9,7%, то вже 2009-го – 21,2% [14]. Як вже зазначалось за останні 20 років Польща пережила приватизація, але не всім вона було до вподоби і в країні зростала кількість невдоволеного населення, однак саме труднощі допомогли полякам згуртуватися і подолати кризу.</p> <p>Зовнішні: як вже зазначалось країна стала членом ЄС, а отже поширилась європейська інтеграція. Дуже багато польських підприємств було продано іноземцям в період приватизації, що дало можливість наповнити бюджет та позбутися неприбуткових підприємств. Польща отримує допомогу від ЄС [6]. Вони надходять до Польщі в рамках реалізації двох пріоритетів ЄС, а саме — політики вирівнювання та підтримки сільського господарства. Загалом від моменту вступу до ЄС (1 травня 2004 р.) вона отримала майже 85,3 млрд євро. Щоправда, як член ЄС, країна також здійснює внески до бюджету союзу, тому сукупний обсяг трансфертів нетто дещо менший — 65 млрд євро. Відповідно до напрямів, у рамках політики вирівнювання було отримано 52,8 млрд євро, а в рамках спільної сільськогосподарської політики — ще 28,2 млрд. Тільки в 2012 р. з бюджету ЄС Польща отримала майже 12 млрд євро «чистими». В наступному бюджеті ЄС на 2014–2020 рр. Польщі призначено 105,8 млрд євро, з них 72,9 млрд — у рамках політики вирівнювання. Експортом є паливо, сировина і напівфабрикати, станки і машини, промислове і транспортне обладнання, одяг і господарські товари) — \$ 28,6 % млрд. (г. ч. Німеччина — 36,0 %; Італія — 5,8 %; Росія — 5,6 %; Нідерланди — 4,7 %; Франція — 4,6 %.</p>
<p><i>швидкість, глибина і масштабність</i></p>	<p>Еволюційні зміни: перехід від перехідної до ринкової економіки, а також перехід від соціалістичної країни до індустріально-аграрної країни.</p> <p>Революційні зміни: Модель «шокової терапії» Л. Бальцеровича [4]</p>

Продовження таблиці

1	2
	(приватизація та комерціалізація державних підприємств), а також процес очищення уряду.
<p><i>вид структури економіки</i></p>	<p><u>Зрушення за видами економічної діяльності:</u> Промисловість Польщі є основною галуззю господарства. Основні галузі промисловості — машинобудування, металургійна, гірнична (вугільна, сірчана тощо), хімічна, суднобудування, харчова, текстильна та легка промисловість. Однак в рамках програми ЄС Польща почала розвивати і сільське господарство.</p> <p><u>Технологічні зрушення:</u> Однією з головних ознак технологічних зрушень в Польщі є використання енергозберігаючих, ресурсозберігаючих та відновлювальних технологій [2]. Так, на рівні майже кожної гміни встановлюються та експлуатуються сонячні батареї, вітряки і т.д., що дає можливість кожній гміні бути автономною і забезпечувати себе енергією.</p> <p>Наступною прогресивною зміною за останні 20 років є модернізація доріг, як національного так і місцевого значення.</p> <p>Успішний розвиток Польщі також вбачають в розвитку освіти, особливо вищої. Так в країні відкриваються нові університети, студмістечка. На рівні майже кожного університету запроваджують програми обміну студентів, виділяють стипендії для іноземців і тд.</p> <p><u>Просторові зрушення:</u> Польщі проведено адміністративну реформу, в результаті якої замість 49 воєводств було створено 16. Під час цієї реформи було здійснено передачу багатьох владних повноважень, включаючи фінанси на місця. З урахуванням цього кожне воєводство або регіон має свою стратегію розвитку, та розвиває те виробництво яке притаманне його місцевості та наявним ресурсам. Як вже зазначалося регіони в Польщі розвинені не однаково, але не ніяк не впливає негативним чином на рівень життя.</p> <p><u>Зовнішньо- економічні зрушення:</u> Польща б'є рекорди по кількості вкладених у неї іноземних інвестицій. Вперше за останні 9 років вона потрапила в п'ятірку найпопулярніших європейських напрямків для іноземних інвесторів. Про це свідчать дані звіту «Інвестиційна привабливість Польщі», опублікованого компанією EY. В останні роки за значну частину зростання зайнятості на польських підприємствах відповідають саме іноземні компанії і така тенденція тільки росте. Якщо у 2004-2013 роках закордонні інвестори створювали у Польщі в середньому 142 проекти на рік, то у 2014-2016 роках ця кількість зросла до 200 і більше проектів (на 40%). За даними звіту EY, тільки у минулому 2016 році у Польщі оголошено 256 нових проектів, фінансованих за допомогою прямих закордонних інвестицій. Це на 21% більше ніж у 2015 році. В рамках таких масштабних інвестицій, Польща може розраховувати на щонайменше 22 тисячі нових робочих місць (ріст на 12% у порівнянні з 2015 роком), а це другий результат в Європі. Більше – тільки у Великій Британії [3].</p> <p>За даними Головного управління статистики РП, за період з 1991 по 2013 рік польський експорт зріс в 10 разів. При цьому за період після 2004 року, після вступу Польщі до ЄС, експорт товарів зріс з 65,8 до 154,9 млрд. Євро.</p> <p>Експорт послуг також зростає, але не такими швидкими темпами – в 2,9% разів за останні 13 років. Баланс зовнішньої торгівлі весь цей час був негативним (до 2013), але залишався на помірному рівні та поступово знижувався. Однак останніми роками темпи зростання експорту випереджали темпи зростання імпорту [13].</p> <p>Протягом останніх 20 років структура польського експорту значно змінилася, зараз її більшу частину складають високотехнологічні товари з високою доданою вартістю.</p> <p>Так, на першому місці в списку експортних товарів (більше 40% всього експорту) знаходяться товари електромашинобудування: у 2013 році їх було</p>

Продовження таблиці

1	2
	<p>продано на 59,8 млрд. євро, що на 6,2 % більше, ніж у попередньому році. В першому півріччі 2014 року найбільше зростання польського експорту також відзначається в цій сфері – на 6,9% (32 млрд. євро). Протягом останніх років Польща вийшла на перше місце в Європі (обігнавши Німеччину, Італію та Велику Британію) як постачальник складної побутової техніки.</p> <p>Польща також стала важливим центром виробництва автомобілів та компонентів до них. Іншими важливими експортними товарами є продукція хімічної промисловості та сільськогосподарського сектору. В 2013 році їх було продано на 21,7 млрд. євро та 20 млрд. євро відповідно. У першому півріччі 2014 року експорт продовольства зріс на 6,3% до 10,3 млрд. євро.</p> <p><u>Інституційні зрушення:</u> Завдяки комплексній державній підтримці малого та середнього бізнесу, Польща є світовим лідером у поліпшенні середовища роботи підприємців. Особлива увага приділяється питанням реєстрації прав власності, оформлення кредитів, захисту інвестицій, торговельній політиці, забезпеченню контрактів та проведення процедури банкрутства. Загальний ВВП за останні роки досяг 15,8% – що є найважчим показником в ЄС. Якщо в 1990 році малі й середні підприємства створювали 27 відсотків валового внутрішнього продукту Польщі в секторі підприємств, то сьогодні понад 50 %. Сьогодні в Польщі налічується більш 2,5 млн підприємств, 99,8 % з яких це МСП, що є стержнем польської економіки. Вони надають роботу більш ніж 7 млн людей (понад 2/3 робочих місць). Малі й середні підприємства забезпечують 50 % польського ВВП, 50 % експорту, а також 60 % імпорту країни. Саме завдяки малому й середньому бізнесу польська економіка є однією з найуспішніших серед постоконуністичних держав, а поляки з кожним роком стають багатшим народом [7].</p> <p><u>Секторальні зрушення:</u> У Польщі заощадження (кошти, які залишились після всіх витрат, та які можуть бути використані для інвестицій) переважно зосереджені у секторі компаній. Тобто розподіл активів має співвідношення домогосподарства : держава = 80% : 20%.</p> <p>Частка заощаджень компаній у загальному обсязі валових заощаджень в 2012 році в Польщі становила більше 80%.</p>
відношення до стадії процесу відтворення	<p>В попередніх розділах були описані зміни, які відбулися у виробництві, обміні, розподілі та споживанні. Основні тенденції такі: 1) розподіл ресурсів відбувається у співвідношенні 80 до 20 приватний сектор до державного. 2) головною галуззю виробництва є машинобудування та гірничо-промисловість, основними товарами для експорту є побутові прилади та товари електромашинобудування; 3) Польські гміни є майже повністю автономними, вони виробляють та споживають альтернативну енергію та доглядають за навколишнім середовищем; 4) Польща є дуже привабливою для іноземних інвестицій, що дає можливість створювати нові проекти з новими робочими місцями, і що робить Польщу привабливою для іноземців в контексті заробітку. 5) З 1 січня 2017 року мінімальна заробітна плата в Польщі становить 2000 злотих (або 1459 злотих без врахування податків). У порівнянні з минулим роком мінімальна ставка зросла аж на 150 злотих або на 8,1%. При цьому поляки лише 20% доходів витрачають на харчі, і близько 30% заощаджують [8].</p>

Висновки. Проведений аналіз в табл.1 виявив деякі особливості структурних зрушень економіки Польщі, які не відбулися свого часу в Україні, що змінило тенденції темпів економічного зростання в національній економіці. Зокрема на початкових етапах реформування була досить сильна увага приділена конструктивному підходу щодо формування кадрової політики уряду з вагомим акцентом на освітній

рівень; зміна форм власності та реструктуризація підприємств проводилась з метою подальшого залучення як внутрішніх так і зовнішніх інвестиційних джерел, акцент на середні та малі підприємства і їх підтримка з боку уряду надали можливість уникнути великої кількості «ринкових провалів». Але, на нашу думку, слід найбільше звернути увагу у розрізі сучасних напрямів структурної політики України на те, що Польща зберегла машинобудування та гірничу промисловості як провідні галузі економіки, а вже потім здійснювала розвиток сільського господарства з активною інвестиційно підтримкою ЄС, паралельно впроваджуючи енергозберігаючі технології. На сьогодні для національної економіки це може бути вихідною тезою впровадження подальших структурних зрушень.

Список використаних джерел

1. Бочаров С.В. Адміністративна реформа в Польщі як крок до інтеграції в ЄС. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2010. № 4. С. 60-64.
2. Використання енергозберігаючих технологій в країнах ЄС: досвід для України: аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/262/>
3. Закордонні інвестори творять тисячі робочих місць в Польщі. URL: <http://vsetutpl.com/zakordonni-investory-tvoryat-tysyachi-robochykh-mists-v-polschi>
4. Економіка України і польський досвід шокової терапії. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/344477/ekonomika-ukrayiny-i-polskyj-dosvid-shokovoyi-terapiyi>
5. Етнографія та побут світу. URL: <http://04.com.ua/evropa/2481-raionu-poland.html>
6. Інтеграція до ЄС: досвід Польщі та виклик для України. URL: https://dt.ua/macrolevel/integraciya-do-yes-dosvid-polschi-ta-vikliki-dlya-ukrayini-_.html
7. Коваль І. Прямі іноземні інвестиції в країнах з перехідною економікою (на прикладі Польщі). *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспектива*. URL: irbis-nbuv.gov.ua
8. Мінімальна заробітна плата в Польщі. URL: <http://vsetutpl.com/minimalna-ta-serednya-zarplata-v-polschi-v-2017-rotsi>
9. Показники світового розвитку : дані Всесвітнього банку. URL: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&hl=uk&dl=uk#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=sl_gdp_pc&em_kd&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=country&idim=country:UKR:FRA:CZE:POL&ifdim=country&tstart=673563600000&tend=1462568400000&hl=uk&dl=uk&ind=false (останнє оновлення 24.04.2018)
10. Польща відзначає 11-річчя вступу до ЄС. URL: <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/205427>
11. Приватизація державних підприємств в Польщі. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2016/05/30/7049990/>
12. Структурно-функціональний аналіз та моделювання розвитку економіки : монографія / Галіцин В.К., Суслів О.П., Галіцина О.В., Самченко Н.К. Київ. КНЕУ, 2013. 377 с.
13. Щодо тенденцій польського експорту та прогнозів на 2015 рік. URL: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/econ_spivirob/pol/7264.html
14. Як вилікувалась Польща – рецепт для України. URL: https://zaxid.net/yak_vilikuvalas_polshha__retsept_dlya_ukrayini_n1311999

Шашина М.В.

к.э.н., доцент ФММ КПИ им. Игоря Сикорского

ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНЫХ СДВИГОВ ПОЛЬШИ КАК ИМПЕРАТИВ ДЛЯ УКРАИНЫ

В статье выделены признаки и классификация структурных сдвигов, приводящих к изменению макроэкономических параметров экономики. Обоснован выбор страны и проведен анализ деформации экономики Польши с целью выделения основных направлений упущений и перспектив по внедрению структурной политики в национальные экономики. Определено, что экономическая политика, которая была выбрана правительством Польши имела интенсивный путь развития, сопровождавшийся соответствующими интенсивными структурными сдвигами по всей совокупности экономических компонентов. Экстенсивный путь, который демонстрирует Украина нуждается в корректировке параметров которые могли бы привести к изменению темпов экономического роста. Результат проведенного исследования предоставил возможность выделения структурных компонентов по секторальному подходу. Отмечено, что сдвиги микроуровня не могут носить характер структурных и системных сдвигов, поэтому даны рекомендации должны выполняться в комплексе по внедрению и реформированием других видов экономических политик Украины.

Ключевые слова: классификация; сдвиг; структура; экономика; экономическая система.

Shashyna M.V.

PhD of Economic sciences, Associate Professor FMM, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

CHARACTERISTICS OF STRUCTURAL DEFECTS OF POLAND AS IMPORTABLE FOR UKRAINE

The article highlights the signs and classification of structural changes leading to a change in the macroeconomic parameters of the economy. The choice of the country is substantiated and the deformation of the Polish economy is analyzed with the purpose of highlighting the main directions of omissions and the prospects for introducing structural policy into national economies. It was determined that the economic policy that was chosen by the Polish government had an intensive development path, accompanied by corresponding intensive structural shifts across the whole range of economic components. The extensive path that Ukraine demonstrates needs to adjust the parameters that could lead to a change in the rates of economic growth. The result of the study provided an opportunity to isolate the structural components according to the sectoral approach. It is noted that the shifts of the microlevel can not be structural and systemic changes, therefore recommendations should be implemented in a complex on the introduction and reform of other types of economic policies of Ukraine.

Key words: classification; shift; structure; economy; economic system.

Шашина М.В.

shashyna.marina@gmail.com